

Copenhagen Business School

Institut for Regnskab og Revision

MOMENTLISTE

Den almene erhvervsøkonomiske reeksamen HA 2. år

Fag: Økonomistyring
Midt term reeksamen

Dato: Onsdag den 28. februar 2018

Tid til besvarelsen: 3 timer

Vægtning: Bemærk: bedømmelsen af opgaverne foretages som en
helhedsvurdering af besvarelsen.

Odin & Thor A/S

Odin & Thor A/S er et dansk familieejet selskab der designer og fremstiller brugskunst, som primært sælges til det Skandinaviske marked. Virksomheden er kendt for sit meget unikke og personlige design, og for at designe og fremstille høj kvalitet med et rå og nordisk islæt. Odin & Thor A/S ligger i Hellerup, hvor den har sin administration og hvor alt design og alle prototyper udføres. Selve produktionen sker i Vietnam, hvor Odin & Thor A/S har sin egen fabrik. Størstedelen af salget sker via salgsaftaler, som Odin & Thor A/S har med større kæder af isenkræmmerforretninger (så som Imerco og Kop & Kande), samt andre forretninger, som sælger eksklusivt brugskunst med et højt prisniveau. Herudover har Odin & Thor A/S tre egne butikker i henholdsvis København, Stockholm og Oslo.

Odin & Thor A/S ejes i dag af familien Jensen, hvilken består af mor Sif, far Thor og deres fire voksne børn: Frode, Harald, Estrid og Liv. Sif og Thor ejer tilsammen 40% af aktierne i Odin & Thor A/S, og de øvrige 60% ejes ligeligt fordelt mellem deres fire børn. De arbejder alle seks i virksomheden, dog med meget forskellige funktioner og ansvar:

Sif: Design med speciale inden for glas

Thor: Produktion og logistik (transport og lager)

Frode: Design med speciale inden for metaller

Harald: Administrerende direktør samt tager sig af salget på nær salg gennem egne butikker

Estrid: Design med speciale inden for keramik

Liv: Økonomi, indkøb, administration samt ansvarlig for Odin & Thor A/S' tre egne butikker

Odin & Thor A/S har de senest år oplevet en stigende efterspørgsel efter deres brugskunst, og de har derfor alle haft travlt. De har dog ikke følt sig sikre på om dette ville fortsætte, og har derfor indtil videre kun valgt at udvide salgsafdelingen med to interne salgsassisterter, lagret med en lagermedhjælper samt flere medarbejdere efter behov på deres fabrik i Vietnam. Resten af merarbejdet, som det stigende salg og produktion har medført, har været klaret ved at købe mere ekstern hjælp, udbetale overarbejde til medarbejdere samt ved at ejerne selv har arbejdet flere timer i virksomheden. Men nu siger Liv "stop". Det er blevet januar 2018, og der skal udarbejdes årsregnskab, der er januar udsalg i de tre butikker, og Odin & Thor A/S barsler med at udvide med to nye butikker i henholdsvis Helsinki og Reykjavik. Familien samles og kan godt se, at Liv nok er den som er mest ramt af den stigende arbejdsbyrde. De tre designere Sif, Frode og Estrid har klaret en stor del af merarbejdet ved at købe ekstern hjælp fra kendte designere og kunsthåndværkere. Thor har løbende udvidet antallet af medarbejdere på fabrikken, som til dagligt ledes af en lokal ansat fabrikschef. På lageret er tilført en ekstra medarbejder, og transporten købes ude fra. Da det stigende salg primært er sket via de samme salgskanaler som tidligere, blot ved at flere af kunderne i dag køber større mængder end tidligere, føler Harald ikke at hans arbejdsbyrde er steget i samme grad, som de andres, og i øvrigt er hans salgsafdeling blevet udvidet med yderligere to ansatte. De beslutter derfor, at det er på tide at tilføre Livs område flere ressourcer. De vælger at ansætte en fuldtidsansat til indkøb samt en deltidsansat, som kan hjælpe til med regnskabs- og økonomiopgaver. Til hjælp til regnskabs- og økonomiopgaver ansætter de en studerende fra CBS fra linjen HA alm - nemlig dig ☺.

På den baggrund får du til opgave at hjælpe dem med bogføring, opstille deres regnskab samt løse og besvare andre økonomiske problemstillinger.

OBS:

Odin & Thor A/S benytter indregningsmetoden/kriteriet slutlevering og fakturering. Helt præcist betyder dette, at de fakturerer den dag, hvor de afsender/leverer varerne til den enkelte kunde.

Hvis intet andet er anført, antages betalinger at foregå over virksomhedens bankkonto.

I denne eksamensopgave ses der bort fra moms og selskabsskat. Alle beløb er i danske kroner, hvor ikke andet direkte er oplyst.

Som sædvanligt har tallene ikke en realistisk størrelse, men skulle derfor gerne være lettere at overskue.

NB. Husk at anføre antagelser og kommentarer, hvor dette er relevant!

Opgave 1 (Vejledende tidsmæssig vægt 40%)

Det er tid til den årlige revision hos Odin & Thor A/S. Men før revisionen kommer, vil familien gerne have, at der udarbejdes et foreløbigt årsregnskab ud fra det, der allerede er bogført. For at kunne se udviklingen beder de også om at se regnskabet for 2016. Nedenstående oversigt viser saldiene på alle de konti, hvor Odin & Thor A/S har bogført alle poster vedr. regnskaberne for 2016 og 2017.

Opgave 1.1

Med udgangspunkt i nedenstående oversigt (bilag 1) bedes du opstille resultatopgørelse i beretningsform i henhold til lønsomhedsmønstret (inkl. relevante nøgletal) samt balance for henholdsvis år 2016 og 2017 for Odin & Thor A/S. Oversigten findes også i bilag 1 i den tilhørende Excel-fil til denne eksamensopgave.

Bilag 1

Saldi i tusind kr. opgjort pr konto ultimo år	2016	2017
Bygninger	18.000	18.000
Færdigvarelager	5.625	5.975
Hensat til udbytte	3.000	4.000
Personaleomkostninger	6.165	6.808
Varekreditorer	821	1.320
Akkumulerede afskrivninger på produktionsudstyr	993	1.241
Akkumulerede afskrivninger på bygninger	3.000	3.600
Ukurante varer	12	15
Skyldige løn- og feriepenge	832	1.054
Akkumulerede afskrivninger på biler	1.040	1.560
Diverse materialer forbrugt i design og udviklingsafdelingen	202	302
Finansielle indtægter	118	108
Omsætning (netto salg)	22.498	26.888
Skyldige omkostninger	562	1379
Produktionsudstyr	1.985	1.985
Afskrivning på bygninger	600	600
Materialelager	1.406	1.494
Øvrige administrationsomkostninger	486	648
Salgsfragt	2.250	1.998
Overført tidligere års resultater	14.302	17.594
Varedebitorer	1.995	2.361
Aktiekapital	5.000	5.000
Bildrift	354	346
Afskrivninger, biler	520	520
Variable omkostninger (materialer og løn)	4.316	4.606
Finansielle udgifter (rente omkostninger)	45	54
Afskrivninger produktionsudstyr	248	248
Lokaleomkostninger	325	330
Likvide midler (bankkonto)	1.231	7204
Reklameomkostninger	414	725
Eksterne konsulenter og anden hjælp købt udefra	387	2.925
Biler	2.600	2.600

SVAR: Se bl.a. bogen side 162-164

Opgave 1.1: Odin & Thor A/S - Resultatopgørelse og Balance 31/12 2016 og 31/12 2017						
År	2016		2017			
	Kr. i tusind	%	Kr. i tusind	%		
Resultatopgørelse						
Omsætning (netto salg)	22.498	100%	26.888	100%		
Variable omkostninger (materialer og løn)	4.316	19%	4.606	17%		
Salgsfragt	2.250	10%	1.998	7%		
Ukurante varer	12	0%	15	0%		
Dækningsbidrag	15.920	71%	20.269	75%		
Reklameomkostninger	414	2%	725	3%		
Markedsføringsbidrag	15.506	69%	19.544	73%		
Kontante kapacitetsomkostninger						
Personaleomkostninger	6.165	27%	6.808	25%		
Eksterne konsulenter	387	2%	2.925	11%		
Lokaleomkostninger	325	1%	330	1%		
Diverse materiale forbrugt i udviklingsafdelingen	202	1%	302	1%		
Bildrift	354	2%	346	1%		
Øvrige administrationsomkostninger	486	2%	648	2%		
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	7.919	35%	11.359	42%		
Indtjeningsbidrag	7.587	34%	8.185	30%		
Afskrivninger, bygninger	600		600			
Afskrivninger, biler	520		520			
Afskrivninger, produktionsudstyr	248	1.368	248	1.368		
Resultat før finansielle poster	6.219	28%	6.817	25%		
Finansielle indtægter	118		108			
Finansielle udgifter	45	-73	54	-54		
Resultat før skat	6.292	28%	6.871	26%		

Balance per 31/12 2016 og 31/12 2017					
AKTIVER:	2.016	2.017	PASSIVER	2016	2.017
Anlægsaktiver			Egenkapital:		
Bygninger	18.000	18.000	Aktiekapital	5.000	5.000
Akk. afskrivninger bygninger	-3.000	-3.600	Overført tidligerårs resultat	14.302	17.594
Biler	2.600	2.600	Overført årets resultat	3.292	2.871
Akk. afskrivninger biler	-1.040	-1.560	Hensat til udbytte	3.000	4.000
Produktionsudstyr	1.985	1.985	Egenkapital Ultimo	25.594	29.465
Akk. afskrivninger produktionsudstyr	-993	-1.241			
Anlægsaktiver i alt	17.552	16.184			
Omsætningsaktiver:			Fremmedkapital:		
Materialelager	1.406	1.494	Kreditorer	821	1.320
Færdigvarelager	5.625	5.975	Skyldige løn- og feriepenge	832	1.054
Varedebitorer	1.995	2.361	Skyldige omkostninger	562	1.379
Likvide midler (bankkonto)	1.231	7.204			
Omsætningsaktiver i alt	10.257	17.034	Fremmedkapital i alt	2.215	3.753
Aktiver i alt	27.809	33.218	Passiver alt	27.809	33.218
			Kontrol	0	0

Opgave 1.2

Opstil en likviditetsbeskrivelse i henhold til beholdningsforskydningsmodellen for år 2017. Forklar hvad likviditetsbeskrivelsen viser.

SVAR: Se bogen side 164-166

Opgave 1.2 Beholdningsforskydningsmodellen for år 2017			
Indtjeningsbidraget (fra resultatopgørelsen)			8.185
	Fra balancen		
	2016	2017	
Ændringer i materialelageret	1.406	1.494	-88
Ændringer i færdigvarelageret	5.625	5.975	-350
Ændringer i debitor tilgodehavender	1.995	2.361	-366
Ændringer i kreditorer	821	1.320	499
Ændringer i anden kortfristet gæld	1.394	2.433	1.039
= I alt forskydninger i beholdninger			734
= I alt driftens likviditetsvirkning			8.919
Anlægsinvesteringer:			-
Finansielle ind- og udbetalinger:			
Renteindtægter		108	
Renteudgifter		-54	54
Ind- og udbetaling fra/til ejere:			
Resultatudlodning 2016		-3.000	-3.000
= Periodens likviditetsforskydning			5.973
+ Likviditetsbeholdningen primo			1.231
= Likviditetsbeholdningen Ultimo			7.204

Beholdningsforskydningsmodellen viser ud fra beholdningsforskydningerne hvordan pengestrømme kommer til og fra virksomheden. Herved kan virksomheden få et overblik over, hvordan de evt. kan forbedre deres likvide beholdning, hvis der er behov for dette. Beholdningsforskydningsmodellen tager udgangspunkt i indtjeningsbidraget fra resultatopgørelsen, hvorefter der tillægges og fratrækkes forskydninger fra omsætningsaktiverne og den kortfristede gæld, videre tillægges og fratrækkes; køb og salg af anlægsaktiver, afdrag på lån og optagelse af nye lån og sluttelig finansielle poster, betalt selskabsskat samt ind- og udbetalinger til ejerne.

Beholdningsforskydningsmodellen viser at Odin & Thor A/S har en fornuftig likviditetsstyring. De har et højere udstående til deres debitorer og de har større pengebindinger i lager ultimo 2017 end 2016 hvilket har en negativ påvirkning på den likvide beholdning. Dette vil være forventeligt, da salget er gået op med 20% fra 2016 til 2017. Odin & Thor A/S har været bedre i 2017 end i 2016 til at opnå kredit hos deres kreditorer. Dette har en positiv indflydelse på deres likvide beholdning. Generelt har Odin & Thor A/S opnået en større kredit (kortfristet gæld) end de har givet til kunderne samt stigningen i deres lagre.

Opgave 1.3

Med udgangspunkt i resultatopgørelserne (inkl. nøgletal) for 2016 og 2017 bedes du kommentere den økonomiske udvikling i Odin & Thor A/S.

SVAR: Se bl.a. bogen side 162-163

Her bør den studerende sammenligne lønsomheden i resultatopgørelsen fra 2016 med lønsomheden i resultatopgørelsen fra 2017. Denne opgave kan besvares ud fra resultatopgørelserne som ses i besvarelsen af opgave 1.1. Nedenstående tabel er blot et supplement og ikke en nødvendighed for at besvare dette spørgsmål.

	Udvikling mellem 2016 og 2017	
	Kr.	%-point
Resultatopgørelse		
Omsætning (netto salg)	4.390	20%
Variable omkostninger (vareforbrug)	290	7%
Salgsfragt	-252	-11%
Ukurante vare	3	25%
Dækningsbidrag	4.349	27%
Reklameomkostninger	311	75%
Markedsføringsbidrag	4.038	26%
Kontante kapacitetsomkostninger		
Personaleomkostninger	643	10%
Eksterne konsulenter	2.538	656%
Lokaleomkostninger	5	2%
Diverse materiale forbrugt i udviklingsafdelingen	100	50%
Bildrift	-8	-2%
Øvrige administrationsomkostninger	162	33%
Kontante kapacitetsomkostninger i alt	3.440	43%
Indtjeningsbidrag	598	8%
Afskrivninger, bygninger	-	
Afskrivninger, biler	-	
Afskrivninger, produktionsudstyr	-	0%
Resultat før finansielle poster	598	10%

Omsætningen (nettosalg) er steget med 20%. Samtidigt er **vareforbruget** faldet fra at udgøre 19% af nettosalget til at udgøre 17%. Ligeledes er omkostninger til **salgsfragt** faldet fra 10% til 8%. Dette indikerer at Odin & Thor A/S muligvis har opnået nogle stordriftsfordele i forbindelse med det stigende salg. De

salgsfremmende omkostninger (reklame) er steget fra at udgøre 2% af nettosalget til at udgøre 3%. Men da denne stigning er mindre end den merindtjening (dækningsbidrag og markedsføringsbidrag) Odin & Thor A/S har opnået ved det stigende salg, virker det umiddelbart positivt at de har øget deres reklameindsats hvis dette har medvirket til en vækst i salget på op til 20%. **Dækningsgraden** er steget fra 71% til 75% fra 2016 til 2017, og **markedsføringsgraden** fra 69% til 73%.

De **kontante kapacitetsomkostninger** er derimod steget kraftigt fra 2016 til 2017. Dette skyldes primært en mangedobling af brugen af eksterne konsulenter. Denne stigning betyder, at en del af den merindtjening, som det stigende salg og billigere produktion bliver 'tabt' ved at omkostningerne til **eksterne konsulenter** stiger uforholdsmæssigt meget.

Konklusion: Odin & Thor A/S gør det økonomisk godt, og de gør det endnu bedre i 2017 end de gjorde i 2016, hvis man ser på, at resultatet før skat er steget fra dk. 6.292 i 2016 til 6.871 i 2017. Men overskudsgraden er faldet fra 28% i 2016 til 26% 2017. Odin & Thor A/S bør nok ansatte flere fastansatte, da ansatte ofte er billigere end eksterne konsulenter, og dermed selv beholde en større andel af den stigende indtjening.

Opgave 2 (Vejledende tidsmæssig vægt 35%)

I nedenstående figur er vist 6 udvalgte handlingskæder for Odin & Thor A/S. Figuren viser handlingskæder, der alle er udført i januar 2018 (grå cirkler) og afsluttes i samme (grå cirkler) eller i de følgende måneder (hvide cirkler).

Handlingskæde	1	2	3	4	5	6
Afgivelse af indkøbsordre	200	150	25	650	500	250
Varemodtagelse	200	150	25	650	500	250
Betaling af leverandør	200	150	25	650	500	250
Lagring af materialer	200	150	25	650	500	250
Forarbejdning og betaling af forarbejdningssløn	100	80	25	250	75	125
Lagring af færdigvarer	300	230	50	900	575	375
Ordremodtagelse fra kunde	900	800	300	3000	1800	1100
Fakturering og levering til kunde	900	800	300	3000	1800	1100
Indbetaling fra kunde	900	800	300	3000	1800	1100

Figuren læses: Grå cirkler = Hændelser i januar 2018.
Hvide cirkler = Hændelser i efterfølgende måneder.

Opgave 2.1

Du bedes ved hjælp af T-konti vise bogføringen af handlingskæderne 1 til 6 for de posteringer som vedrører januar måned 2018.

SVAR: Se bl.a. bogens kapitel 6

Opgave 2.1.: Odin & Thor A/S - Handelskæder kontering på T-konti januar 2018																				
nr.	AKTIV		AKTIV		AKTIV		AKTIV		AKTIV		PASSIV		RESULTATOPGØRELSE		RESULTATOPGØRELSE		RESULTATOPGØRELSE		RESULTATOPGØRELSE	
	Bankkonto	Materialelager	Færdigvarelager	Debitorer	Varekreditorer	Salg	Vareforbrug (materiale)	Vareforbrug (løn)	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes	Øges	Mindskes
H1 (køb)		200								200										
H1 (udbet)		200																		
H1 (forarb)		100	200	300																
H1 (salg)				300																
H1 (indb)	900						900													
H2 (køb)		150																		
H2 (udbet)		150								150										
H2 (forarb)		80	150	230																
H2 (salg)				230			800													
H3 (køb)		25																		
H3 (udbet)		25								25										
H3 (forarb)		25	25	50																
H4 (køb)		650																		
H4 (forarb)		250	650	900																
H4 (salg)				900			3.000													
H4 (indb)	3.000							3.000												
H5 (køb)		500																		
H5 (udbet)		500								500										
H6 (køb)		250																		

Opgave 2.2

Det er nu blevet den 28. februar 2018 og revisionsfirmaet har udført deres revision. Revisorerne har fundet nedenstående 12 poster, hvilke de beder Odin & Thor A/S efterpostere i regnskabet for 2017.

Du bedes bogføre alle nedenstående transaktioner for **henholdsvis 2017 og 2018 på T-konti**. For hver konto skal du påføre en ekstra overskrift, som fortæller, hvorvidt der er tale om en resultat- eller en balancekonto (herunder om det er et aktiv eller et passiv), samt en dato for hver postering, således det er tydeligt, hvor vidt den enkelte postering hører til i regnskabet for år 2017 eller 2018. Se evt. nedenstående eksempel A.

Eksempel A:

Odin og Thor A/S har glemt at bogføre en leverandørfaktura samt betaling af denne. Fakturaen er på kr. 15.000, dateret den 8. december 2017, betalt den 22. december 2017, og dækker leje af en kopimaskine for første kvartal 2018. (Den første kolonne 'Type' er ikke et krav ved besvarelse af opgave 2.2. Det samme gælder for gruppen af konti i form af 'omsætningsaktiv', 'fremmedkapital', 'kontante kapacitetsomkostninger' osv. Disse er blot medtaget som en hjælp til læsning af eksemplet).

Opgave 2.2.: Odin & Thor A/S - Kontering på T-konti inkl. ekstra overskrift og dato									
Eksempel A		AKTIV		PASSIV		AKTIV		RESULTATOPGØRELSE	
		Omsætningsaktiv		Fremmedkapital		Omsætningsaktiv		Kontant kapacitetsomk.	
		Bankkonto		Omkostningskreditor		Forudbetaling		Leje af kopimaskine	
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Faktura	8. dec 2017				15.000	15.000			
Betaling	22. dec 2017		15.000	15.000					
Periodisering	Januar 2018						5.000	5.000	
Periodisering	Februar 2018						5.000	5.000	

Ved besvarelsen af opgave 2.2 må der gerne laves nye T-konti for hver af de 12 nedenstående posteringer.

1. Revisoren opgør sit honorar for udarbejdelse af regnskabet for 2017. Dette bliver kr. 85.000. Revisionsselskabet udsteder først fakturaen til Odin & Thor A/S den 16. februar 2018.
2. Odin & Thor A/S har glemt at bogføre omsætningen fra den 30. december fra butikken i Oslo. Butikken havde en omsætning på kr. 25.299, som kunderne har betalt med kreditkort. Lagerværdien af varerne, som blev solgt, er kr. 8.000.
3. Odin & Thor A/S har modtaget en faktura den 31. december 2017 på kr. 10.000 fra en dekoratør, som har stået for at julepynte udstillingsvinduerne i deres butik i Stockholm. Fakturaen betales den 10. januar 2018.
4. Odin & Thor A/S udbetaler løn til de ansatte på hovedkontoret i Hellerup ved udgangen af januar måned. Brutto udgør lønnen kr. 350.000, heraf udgør AM-bidraget kr. 28.000 og A-skatten kr. 144.000. AM-bidraget og A-skatten indbetales først til SKAT den 10. februar 2018.
5. Pr. 31. december 2017 har Odin & Thor A/S et tilgodehavende fra norske kunder på NOK 100.000. Dette er bogført til kurs 79, men da kursen den 31. december 2017 var 76,5, ønsker revisionen at tilgodehavendet reguleres i forhold til den ændrede valutakurs.

6. Odin & Thor A/S har den 31. december 2017 fået tilskrevet renteindtægter på kr. 3.400 på deres bankkonto.
7. I 2017 har Odin & Thor A/S lanceret en ny produktserie ved navnet LUKE. Markedet har imidlertid ikke taget godt i mod LUKE, hvilket bl.a. ses ved et meget lavt salg. Revisionen beder derfor Odin & Thor A/S om at nedskrive værdien af lagret af varer fra produktserien LUKE til kr. 0. Odin & Thor A/S har indstillet produktionen af serien LUKE, men har på lagret liggende varer for kr. 225.000.
8. Odin & Thor A/S har den 28. december 2017 modtaget en forudbetaling fra en kunde på kr. 125.000.
9. Odin & Thor A/S modtog den 30. december 2017 råvarer for kr. 100.000 fra en leverandør. Fakturaen på råvarerne modtog de først i januar. Fakturaen er dateret den 10. januar 2018.
10. Odin & Thor A/S indbetaler den 1. december et depositum på kr. 15.000 for en maskine, som udviklingsafdelingen ønsker at anskaffe til fremstilling af prototyper.
11. Odin & Thor A/S har den 30. december 2017 solgt en bil. Bilen blev solgt for kr. 25.000. Da bilen blev anskaffet kostede den kr. 200.000, og bilen er løbende blevet afskrevet med i alt kr. 150.000.
12. Odin & Thor A/S betaler den 15. januar 2018 kr. 100.000 til en varekreditor og kr. 20.000 til en omkostningskreditor.

SVAR:

Opgave 2.2.: Odin & Thor A/S - Kontering på T-konti inkl. ekstra overskrift og dato									
Postering 1									
Revisoren opgør sit honorar for udarbejdelse af regnskabet for 2017. Dette bliver kr. 85.000. Revisionsselskabet udsteder først fakturaen til Odin & Thor A/S den 16. februar 2018.									
		PASSIV		PASSIV		RESULTATOPGØRELSE			
		Fremmedkapital		Fremmedkapital		Kontant kapacitetsomk.			
		Omkostningskreditorer		Skyldig omkostning		Revision			
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit		
Periodisering	December 2017				85.000	85.000			
Faktura	16. februar 2018		85.000	85.000					
Postering 2									
Odin & Thor A/S har glemt at bogføre omsætningen fra den 30. december fra butikken i Oslo. Butikken havde en omsætning på kr. 25.299, som kunderne har betalt med kreditkort. Lagerværdien af varerne, som blev solgt, er kr. 8.000									
		RESULTATOPGØRELSE		AKTIV		AKTIV		RESULTATOPGØRELSE	
		Indtægter		Omsætningsaktiv		Omsætningsaktiv		Variable omkostninger	
		Salg		Bankkonto		Færdigvare lager		Vareforbrug	
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Salg	30. dec 2017		25.299	25.299					
Vareforbrug	30. dec 2017						8.000	8.000	

Postering 3

Odin & Thor A/S har modtaget en faktura den 31. december 2017 på kr. 10.000 fra en dekoratør, som har stået for at julepynte udstillingsvinduerne i deres butik i Stockholm. Fakturaen betales den 10. januar 2018.

		RESULTATOPGØRELSE		PASSIV		AKTIV			
		Salgsfremmende omk.		Fremmedkapital		Omsætningsaktiv			
		Dekoration af vinduer		Omkostningskreditor		Bank			
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit		
Faktura	31. dec 2017	10.000			10.000				
Betaling	10. januar 2018			10.000			10.000		

Postering 4

Odin & Thor A/S udbetaler løn til de ansatte på hovedkontoret i Hellerup ved udgangen af januar måned. Brutto udgør lønnen kr. 350.000, heraf udgør AM-bidraget kr. 28.000 og A-skatten kr. 144.000. AM-bidraget og A-skatten indbetales først til SKAT den 10. februar 2018.

		AKTIV		PASSIV		PASSIV		RESULTATOPGØRELSE	
		Omsætningsaktiv		Fremmedkapital		Fremmedkapital		Kontant kapacitetsomk.	
		Bankkonto		Skyldig A-Skat		Skyldig AM-Bidrag		Løn	
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Lønkørsel	31. januar 2018		178.000		144.000		28.000	350.000	
Betaling til SKAT	10. februar 2018		172.000	144.000		28.000			

Postering 5

Pr. 31. december 2017 har Odin & Thor A/S et tilgodehavende fra norske kunder på NOK 100.000. Dette er bogført til kurs 79, men da kursen den 31. december 2017 var 76,5 ønsker revisoren at tilgodehavendet reguleres i forhold til den ændrede valutakurs.

		AKTIV		RESULTATOPGØRELSE			
		Omsætningsaktiv		Indtægter			
		Debitortilgodehav i NOK		Kursregulering af salg			
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit		
Primo NOK	31. dec. 2017	79.000					
Kursregulering	31. dec. 2017		2.500	2.500			

Postering 6

Odin & Thor A/S har den 31. december 2017 fået tilskrevet renteindtægter på kr. 3.400 på deres bankkonto.

		AKTIV		RESULTATOPGØRELSE			
		Omsætningsaktiv		Finansielle poster			
		Bank		Renteindtægter			
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit		
Renteindtægt	31. dec. 2017	3.400			3.400		

Postering 7

I 2017 har Odin & Thor A/S lanceret en ny produktserie ved navnet LUKE. Markedet har imidlertid ikke taget godt i mod LUKE, hvilket bl.a. ses ved et meget lavt salg. Revisionen beder derfor Odin & Thor A/S om at nedskrive værdien af lagret af varer fra produktserien LUKE til kr. 0. Odin & Thor A/S har indstillet produktionen af serien LUKE, men har på lagret liggende varer for kr. 225.000.

		AKTIV		RESULTATOPGØRELSE			
		Omsætningsaktiv		Variable omkostninger			
		Færdigvarelager		Nedskrivning af lager			
Type	Dato	Debet	Kredit	Debet	Kredit		
Lagerregulering	31. dec. 2017		225.000	225.000			

Postering 8									
Odin & Thor A/S har den 28. december 2017 modtaget en forudbetaling fra en kunde på kr. 125.000.									
		AKTIV				PASSIV			
		Omsætningsaktiv				Fremmedkapital			
		Bankkonto				Forudbetaling fra kunde			
Type	Dato	Debet	Kredit			Debet	Kredit		
Indbetaling	28. dec. 2017	125.000					125.000		
Postering 9									
Odin & Thor A/S modtog den 30. december 2017 råvarer for kr. 100.000 fra en leverandør. Fakturaen på råvarerne modtog de først i januar. Fakturaen er dateret den 10. januar 2018.									
		AKTIV				PASSIV		PASSIV	
		Omsætningsaktiv				Fremmedkapital		Fremmedkapital	
		Materialelager				Skyldig varekøb		Varekreditorer	
Type	Dato	Debet	Kredit			Debet	Kredit	Debet	Kredit
Varemodt.	30. dec. 2017	100.000					100.000		
Faktura	10. jan. 2018					100.000			100.000
Postering 10									
Odin & Thor A/S indbetaler den 1. december et depositum på kr. 15.000 for en maskine, som udviklingsafdelingen ønsker at anskaffe til fremstilling af prototyper.									
		AKTIV				AKTIV			
		Omsætningsaktiv				Omsætningsaktiv			
		Bankkonto				Depositum			
Type	Dato	Debet	Kredit			Debet	Kredit		
Depositum	1. dec. 2017		15.000			15.000			
Postering 11									
Odin & Thor A/S har den 30. december 2017 solgt en bil. Bilen blev solgt for kr. 25.000. Da bilen blev anskaffet kostede den kr. 200.000, og bilen er løbende blevet afskrevet med i alt kr. 150.000.									
		AKTIV				AKTIV		AKTIV	
		Omsætningsaktiv				Anlægsaktiv		Anlægsaktiv	
		Bankkonto				Biler		Akk. Afskriv. på biler	
Type	Dato	Debet	Kredit			Debet	Kredit	Debet	Kredit
Salg af bil	30. dec. 2017	25.000					200.000	150.000	
Postering 12									
Odin & Thor A/S betaler den 15. januar 2018 kr. 100.000 til en varekreditor og kr. 20.000 til en omkostningskreditor.									
		AKTIV				PASSIV		PASSIV	
		Omsætningsaktiv				Fremmedkapital		Fremmedkapital	
		Bankkonto				Varekreditorer		Omkostningskreditorer	
Type	Dato	Debet	Kredit			Debet	Kredit	Debet	Kredit
Udbetaling	15. jan. 2018		100.000			100.000			
Udbetaling	15. jan. 2018		20.000					20.000	

Opgave 3 (Vejledende tidsmæssig vægt 25%)

Spørgsmålene i denne opgave 3 er af generel karakter og skal dermed ikke besvares i forhold til Odin & Thor A/S.

Opgave 3.1.

Hvilke ligheder og hvilke forskelle er der på posteringer under egenkapitalen og fremmedkapitalen i et regnskab? Giv nogle eksempler på posteringer som hører til under de to grupper af posteringer.

SVAR:

Lighed:

Egenkapitalen og fremmedkapitalen er begge passiver, og udgør tilsammen den samlede sum af passiver i en virksomheds balance. Passiverne viser en virksomheds finansieringskilder (Andersen og Rohde side 62).

Forskelle:

Egenkapitalen indeholder den del af finansieringen, som kommer fra ejerne. Typiske poster i egenkapitalen er: Aktiekapital / anpartskapital / indskud fra ejere, hensat udbytte samt reserve i form af overført resultat fra tidligere år.

Fremmedkapitalen er finansieringskilder som udefra stående stiller til rådighed for virksomheden.

Eksempler herpå kan være: Hensættelser af udskud skat, pensionsforpligtelser, lån, leverandørgæld, momsgæld og skyldige omkostninger.

Opgave 3.2.

Hvad er royalty, og hvilken type omkostninger hører den til? Hvordan skal denne værdiansættes og periodeafgrænses?

SVAR: Se bl.a. bogen side 113

Royalty er betaling til fx opfindere, forfattere, formgivere, musikkere, licensgivere etc. og dækker prisen for brug af deres rettigheder. Omkostninger til royalty er en variabel omkostning, der normalt opstår i forbindelse med salgstransaktionen (handlingskædeleddet "salg og levering"), på lige fod med fx salgsfragt. Royalty er oftest en procentdel af salgsprisen eller en enhedspris pr solgt enhed. I nogle tilfælde kan der også være et fast beløb for brugen af rettigheden i en afgrænset periode.

Opgave 3.3.

Hvad forstås der ved et formålsopdelt dækningsbidragsregnskab, og hvad kan det bruges til?

SVAR: Se bogen side 92-94

Et formålsopdelt dækningsbidragsregnskab er en resultatopgørelse, hvor salg og dækningsbidrag er opdelt i indtægtssegmenter. Et formålsopdelt dækningsbidragsregnskab viser for hver gruppe (fx varegruppe), hvor meget gruppen bidrager med til det samlede resultat. Denne information bruger ledelsen til at træffe

beslutninger ud fra og styre virksomheden. Posterne som er opdelt er typisk: Salg, variable og salgsfremmende omkostninger. Hvis en virksomhed opdeler disse poster pr. varegruppe, vil virksomheden kunne se omsætning, vareforbrug, dækningsbidrag, salgsfremmende omkostninger og markedsføringsbidrag pr. varegruppe,

	Varegrupper				I alt
	A	B	C	D	
Varesalg	210	100	160	50	520
- Variable omkostninger	-150	-80	-100	-35	-365
= Dækningsbidrag	60	20	60	15	155
Dækningsgrad	29%	20%	38%	30%	30%

Figur 7.2. Eksempel på et formålsinddelt dækningsbidragsregnskab.

Opgave 3.4.

Forklar de to principielt forskellige metoder til at opgøre en periodes vareforbrug på. Din besvarelse skal desuden indeholde en beskrivelse af hvilke muligheder, de to metoder giver for specifikation af virksomhedens dækningsbidrag.

SVAR: Se bl.a. side 85 i bogen

Vareforbruget kan beregnes pr salg (løbende) ved at opgøre og bogføre de variable omkostninger for de varer som indgår i salget. Ved brug af denne metode bogføres vareforbruget hver gang der bogføres et salg. Metode benyttes, når det er muligt at opgøre kostprisen pr. vare. Metoden benyttes bl.a. i handelsvirksomheder som indkøber færdige varer og sælger disse videre. Ligeledes kan metoden bruges i produktionsvirksomheder, hvor det er muligt at opgøre de variable omkostninger som indgår i det samlede produkt.

Vareforbruget kan også opgøres ved brug af vareforbrugsligningen:

Varelageret primo + Periodens varekøb – Varelagret ultimo = Periodens vareforbrug

Denne metode benyttes, når det ikke er muligt eller svært at beregne kostprisen pr. vare. Denne metode bruges f.eks. i et bageri eller en slagterforretning, hvor det kan være svært at afgøre hvor meget af indkøbsprisen på fx 'en gris', der skal medgå i vareforbruget af de enkelte færdigvarer som grisen består af.

Ved anvendelse af løbende vareforbrugsregistrering er det mulig at opgøre dækningsbidraget på såvel kunde- som produktsnit. I modsætning hertil tillader periodisk opgørelse af vareforbruget ud fra lagerligningen kun lønsomhedsopgørelser på produktsnittet.

Opgave 3.5

Forklar hvad 'periodisering' bruges til ved bogføring og opstilling af et perioderegnskab? Hvad er de to mest typiske årsager til periodiseringer? Giv afslutningsvis tre forskellige eksempler på periodiseringer.

SVAR: Se bl.a. bogen side 131-133

Den daglige bogføring omfatter kun konkrete transaktioner (køb, salg, kapitalindskud) som kan dokumenteres med bilag. For at komme fra en saldobalance som indeholder de konkrete transaktioner til det endelige periode- eller årsregnskab, skal der bogføres en række yderligere regnskabsmæssige poster, nemlig periodiseringer samt reguleringer i forhold til værdiansættelse af aktiver og passiver. Periodiseringer "flytter" omkostninger og indtægter mellem perioder, og tilsikrer dermed at matching-princippet overholdes.

Periodiseringer må foretages når:

- betaling ikke falder i samme periode som den tilhørende indtægt eller omkostning.
- omkostninger ikke falder i samme perioder som relevante indtægter.

Eksempler: Forudbetalinger fra kunder eller til leverandører, forudbetalinger af husleje eller andre kontante kapacitetsomkostninger som benyttes over flere perioder, bonus til medarbejdere som udbetales i perioden efter de er optjent, skyldige omkostninger, hensættelser.

Opgave 3.6

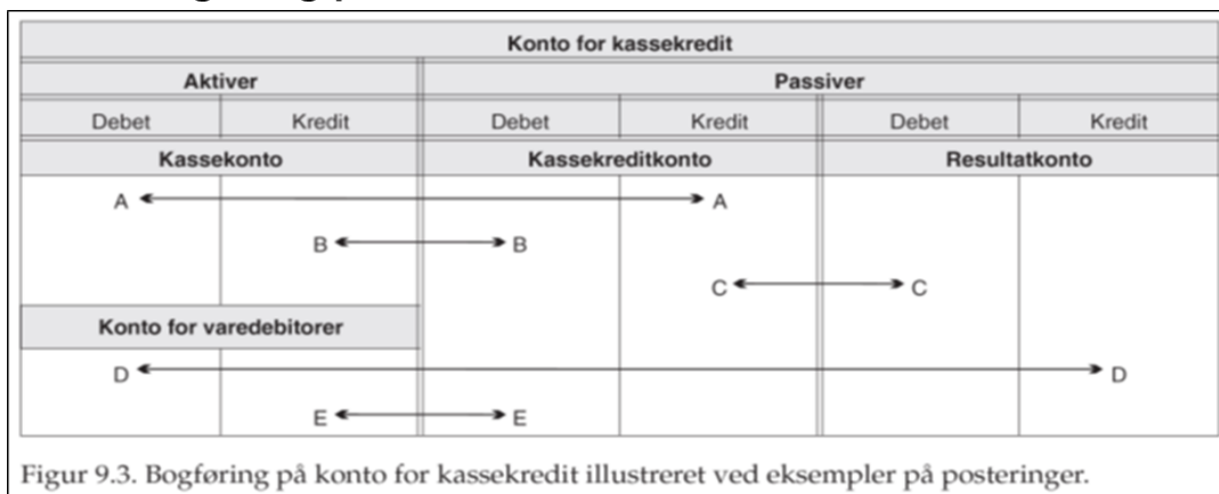
Forklar forskellen på direkte og indirekte likvide beholdninger, samt hvor disse poster kan optræde i et regnskab.

SVAR: Se bogen side 121-124

Direkte likvide beholdninger er de penge som virksomheden selv har. Disse ses i regnskabet under omsætningsaktiver. De direkte likvide beholdninger består af kontante rede penge og bankkonti med et positivt indestående.

Indirekte likvide beholdninger er den bevilgede trækingsrettighed, som en virksomhed kan trække i form af lån, og her typisk en kassekredit i en bank. Dvs. likvider som virksomheden ikke selv ejer, men har en aftale med en långiver om, at de må låne. En kassekredit kan bogføres på to måder, enten ved løbende at bogføre alle poster, som vedrører kassekrediten direkte ind på kassekrediten (en konto som står under passiverne, eller ved at overføre (bogføre) den bevilgede trækingsrettighed fra passivkontoen (kassekredit) til en aktivkonto (kassekredit disponibel), og herfra bogføre de løbende poster på aktivkontoen. På sidstnævnte måde viser virksomheden i deres regnskab ét samlet sted, hvor mange likvider de har til deres rådighed. Nedenstående vises eksempler på de to måder, hvorpå en kassekredit kan optræde i et regnskab.

Direkte bogføring på kassekredit

A: Virksomheden hæver kontanter til sig selv på kassekredit

B: Virksomheden indsætter kontanter på kassekredit

C: Virksomheden betaler en omkostning, fx husleje, ved at trække på kassekredit

D: Salg på kredit

E: Kunde indbetaler ved at overføre direkte til kassekredit

Alternativ bogføring med kassekredit max

Konto for kassekredit					
Aktiver		Passiver			
Debet	Kredit	Debet	Kredit	Debet	Kredit
Konto for kassekredit disponibel		Konto for kassekredit maksimum		Resultatkonto	
500.000			500.000		
B) 2.000	A) 5.000				
E) 45.000	C) 60.000			C) 60.000	
547.000	65.000				
Kassekonto					
A) 5.000	B) 2.000				
Konto for varedebitorer					
D) 45.000	E) 45.000				D) 45.000

Figur 9.4. Bogføring på konto for kassekredit, opdelt på to konti, for henholdsvis kassekredit maksimum og kassekredit disponibel.

A) Virksomheden hæver kontanter til sig selv på kassekredit

B) Virksomheden indsætter kontanter på kassekredit

C) Virksomheden betaler en omkostning, fx husleje, ved at trække på kassekredit

D) Salg på kredit

E) Kunde indbetaler ved at overføre direkte til kassekredit